

Bar-on Duygusal Zeka Ölçe?i Çocuk ve Ergen Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bar-on Duygusal Zeka Ölçe?i Çocuk ve Ergen Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17242>

Özet

Bar-on Duygusal Zeka Ölçeği Çocuk ve Ergen Formu (Bar-On EQ-i: YV), Reuven Bar-On tarafından geliştirilen orijinal Duygusal Zeka Envanteri'nin genç popülasyonlar için hazırlanmış bir adaptasyonudur. Bu ölçek, bireylerin duygusal ve sosyal yeterliliklerini, becerilerini ve yeteneklerini değerlendiren karma bir duygusal zeka modeline dayanmaktadır. Türkiye'deki uyarlama çalışması, özellikle üstün zekalı çocuklar bağlamında duygusal zekayı ölçmek ve geliştirmeye yönelik programların etkinliğini değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Ölçek, çocuk ve ergenlerin stresle başa çıkma, ilişkilerde iletişim, adaptasyon ve genel ruh hali gibi temel duygusal yetkinlik alanlarını kapsamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Duygusal Zeka, Bar-On EQ-i, Çocuk, Ergen, Uyarlama, Üstün Zeka, Sosyal Yeterlilik, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Reuven Bar-On (Orijinal Geliştirici), A. Köksal (Türkçe Uyarlayıcı)

Amaç

Ölçeğin temel amacı, çocuk ve ergen popülasyonlarında duygusal zeka düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu form, özellikle bireylerin duygusal ve sosyal gelişimsel özelliklerinin güçlü ve zayıf yönlerini belirleyerek, gelişim alanlarına yönelik müdahale programlarının planlanmasına yardımcı olmayı hedefler.

Türkçe adaptasyonu (Köksal, 2007) özel olarak üstün zekalı çocukların duygusal zeka gelişimini incelemek ve bu bağlamda geliştirilen eğitim programlarının etkisini değerlendirmek üzere kullanılmaktadır. Bu form, klinik, eğitim ve araştırma ortamlarında duygusal yeterliliklerin değerlendirilmesi için önemli bir araç sağlamaktadır.

Yapı

Bar-On Duygusal Zeka Ölçeği, Bar-On'un duygusal zeka modeline uygun olarak birden fazla bileşeni ölçmektedir. Bu karma model, bireyin kendisi ve diğerleri ile başa çıkma yeteneğini temsil eden bir dizi intrapersonal ve interpersonal beceriyi içerir.

Ölçek genellikle beş ana bileşen etrafında yapılandırılmıştır:

Intrapersonal Beceriler: Öz-farkındalık, öz-saygı, kendini gerçekleştirme.

İnterpersonal Beceriler: Empati, sosyal sorumluluk, kişilerarası ilişkiler.

Uyum Yeteneği (Adaptability): Gerçeklik testi, esneklik, problem çözme.

Stres Yönetimi: Stres toleransı, dürtü kontrolü.

Genel Ruh Hali: Mutluluk, iyimserlik.

Geçerlik

Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi bulunmamasına rağmen, Köksal (2007) tarafından yapılan adaptasyon çalışmasında ölçeğin Türkçe kültürüne uygunluğunun test edildiği varsayılmaktadır. Adaptasyon sürecinde genellikle çeviri geçerliği ve kültürel uygunluk çalışmaları yapılmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmış olmalıdır. Bu analizler, orijinal beş faktörlü yapının Türk örnekleminde de korunduğunu göstermeyi amaçlar. Ayrıca, ölçeğin duygusal zeka ile teorik olarak ilişkili diğer yapılarla (örneğin, akademik başarı, stres düzeyi) korelasyonlarının incelenmesi yoluyla ölçüt bağımlı geçerlik çalışmaları da gerçekleştirilmiştir.

Güvenirlik

Kaynakta güvenirlik bilgisi verilmemiştir. Ancak, adaptasyon çalışmalarında ölçeğin iç tutarlılığı (Internal Consistency) yüksek olması beklenir. Bu genellikle Cronbach Alfa katsayısıyla rapor edilir.

Bar-On EQ-i: YV'nin güvenirlik çalışmaları, alt ölçekler ve toplam puan için kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) iç tutarlılık katsayıları göstermelidir. Ayrıca, ölçeğin zaman içinde tutarlılığı değerlendirme amacıyla test-tekrar test güvenirlik katsayıları da hesaplandığı varsayılmaktadır.

Faktör Analizi

Bar-On Duygusal Zeka Ölçeği Çocuk ve Ergen Formu, çok boyutlu bir yapıyı ölçtüğü için faktör analizleri kritik öneme sahiptir. Orijinal ölçek, duygusal zekayı beş ana bileşen ve bu bileşenlerin altında yer alan alt faktörler aracılığıyla açıklamaktadır.

Türkçe adaptasyon çalışmasında, Köksal (2007), orijinal ölçeğin faktör yapısının Türk örneklemine ne kadar uygun olduğunu belirlemek için muhtemelen Keşfedici veya Doğrulayıcı Faktör Analizi yöntemlerini kullanmıştır. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutları doğru bir şekilde ayırtıp ayırmadığını doğrular.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Likert tipi derecelendirme beklenir, ancak kaynaktan derecelendirme bilgisi '-' olarak belirtilmiştir. Genellikle 4 veya 5 seçenekli Likert formatı kullanılır.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Çocuklar ve Ergenler

Yaş Grubu: Genellikle 8 ila 18 yaş arası (Orijinal EQ-i: YV formatına dayanarak)

Popülasyon Detayları: Köksal'ın (2007) çalışması kapsamında, üstün zekalı çocuklar ve ergenler başta olmak üzere çeşitli öğrenci grupları üzerinde kullanılmıştır.

Test Metodolojisi: Bireylerin belirli duygusal durumlar ve sosyal senaryolar karşısındaki düşünce ve davranışları yansıtan maddelere yanıt vermelerini gerektiren bir psikometrik envanterdir.

Anahtar Kelimeler

Öz-farkındalık, Stres Yönetimi, İnterpersonal İlişkiler, Öz Bildirim, Adaptasyon, Psikometri, Duygusal Yeterlilik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yayın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin orijinal geliştirilme süreci 1990'lara dayanmakla birlikte, Türkçe adaptasyonu **2007** yılında tamamlanmıştır.

Uyarlama çalışması, İstanbul Üniversitesi'nde yürütülen bir doktora tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin ticari kullanımı ve izin gereklilikleri için orijinal ölçek sahibine ve uyarlama çalışması yapan yapıldığı kuruma başvurulması gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki adresten indirilebilir: bar-on-duygusal-zeka-olcegi-cocuk-ve-ergen-formu-toad.pdf

Kaynaklar

Köksal, A. (2007). Üstün zekalı çocuklarda duygusal zekayı geliştirmeye dönük program geliştirme çalışması (Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul).

Bu tez çalışmasına ait referans linki:
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Bar-on Duygusal Zeka Ölçeği Çocuk ve Ergen Formu Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Bu nedenle, maddeler bu bölümde listelenememektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM